

СВЕТООТАЧКЕ ПОУКЕ НА ДАНЕ СТРАСНЕ СЕДМИЦЕ – ЗБОРНИК ЦРКВЕНО-ПОУЧНИХ ЧИТАЊА У ДАНЕ СТРАСНЕ СЕДМИЦЕ

СВЕТООТАЧКЕ ПОУКЕ НА ДАНЕ СТРАСНЕ СЕДМИЦЕ Зборник црквено-поучних читања у дане Страсне Седмице

СИНАКСАР НА ЛАЗАРЕВУ СУБОТУ[1]

Стихови:

Плачеш Исусе – то је својствено природи смртника;
Оживљаваш Свога пријатеља – то је својствено Божанској моћи.

(Овог дана (на Лазареву суботу) празнујемо васкрсење светог и праведног пријатеља Христовог, Лазара који је четири дана био мртав.)

Лазар је родом био Јевреј, из редова фарисеја и био је син, како се сматра, фарисеја Симона, пореклом из села Витаније. Када је Господ наш Исус Христос вршио служење на земљи, ради спасења рода нашег, у то време, дружење са Њим почиње и Лазар. Како је Христос често разговарао са Симоном, пре свега уверавајући га у Своје васкрсење из мртвих, и све чешће боравио у његовом дому, Лазар је задобио Његову нарочиту љубав, али не толико ни он, колико његове две сестре – Марта и Марија. Међутим, када се приближило спасоносно страдање, и када је требало потпуније утврдити веру у тајну васкрсења, Исус се налазио преко Јордана, где је раније васкрсао из мртвих Јаирову кћер и удовичиног сина. Његов пријатељ пак Лазар, поражен тешком болешћу, умро је. Исус који није био тамо, каже ученицима: *Лазар, пријатељ наш, заспао је, а мало касније говори: Лазар умрије.* Када су га Лазареве сестре обавестиле о томе, Он напушта Јордан и упућује се у Витанију. А Витанија је удаљена од Јерусалима око петнаест стадија[2]. У сусрет Њему, изашле су Лазареве сестре и рекле: „Господе, да си ти био овде, не би умро брат наш, али и сада, ако је само теби угодно, ти ћеш га васкрснути, јер ти можеш.“ Исус запита народ где су га сахранили, и сви су га сместа повели ка гробу. Када су уклонили камен, Марта каже: „Већ заудара – јер има већ четири дана како је умро.“ Тада Исус, помоливши се и проливши сузе над умрлим, громким гласом узвикну: *Лазаре, изађи напоље!* И умрли је одмах изашао, и када су га развезали, отишао је кући. Ово поражавајуће чудо изазива завист у јеврејском народу, који постаје огорчен на Христа. Међутим, Христос је, поново се кријући, избегао опасност. Првосвештеници су одлучили да убију и Лазара, јер су се многи, видевши њега, окретали Христу. Али Лазар, сазнавши за намеру, бежи на острво Кипар и остаје тамо где га, касније, апостоли постављају за архијереја града Китаја. Пошто је срећно и богољубиво поживео тридесет година после свог васкрсења, поново умире, тамо бива и сахрањен, учинивши многа чудеса.

Кажу да после васкрсења није јео ништа осим слатког, и да му је Пречиста Матер Божија подарила омофор, који је направила својим рукама. Његове часне и свете мошти је премудри цар Лав (у 9. веку), због неког божанског виђења, пренео у Константинопољ, и са страхопоштовањем и достојанством их положио у храм који је саградио у име овог светитеља, десно од улаза у храм, поред предњег зида светог олтара. И до данас тамо почивају његове часне мошти, испуштајући некакав неизрецив миомирис. А празновање његовог васкрсења на данашњи дан, установљено је зато што су свети и богоносни оци наши, боље рећи, свети апостоли, желећи да после очишћења четрдесетодневним постом укажу на света страдања Господа нашег Исуса Христа, управо овде сместили то натприродно чудо, јер су, првенствено у том чуду, налазили почетак и повод помаме Јудеја против Христа. Овај догађај описује једино јеванђелист Јован, док га други јеванђелисти изостављају, вероватно зато што је Лазар још увек био жив (кад су они писали Јеванђеље[3]) и сви су га видели. Кажу да је управо због тога написано и остало у јеванђељу, јер други не памте ништа о беспочетном рођењу Христовом. Постојала је потреба да се увери да је Христос – Син Божији и Бог, да је Он васкрсао и да ће бити васкрсење мртвих, а управо то се потврђује Лазаром. Ништа Лазар није рекао о аду: можда њему није било ни дато да види шта је тамо, а можда му је речено да не говори о ономе што је видео. Одатле је и то, да се

сваки, тек умрли човек, назива Лазаром, а погребно одело – Лазаревим, претпостављамо, у знак сећања на првог Лазара. Као што је Лазар, по речи Христовој, устао и поново оживео, тако и овај, иако је умро, када устане на последњу трубу, живеће вечно.

Молитвама пријатеља Твога Лазара, Христе Боже, помилуј нас. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. По указу богослужбеног устава, овај синаксар се чита после шесте песме.
2. Стадиј износи око 192 метара.
3. Прим. прев.

+ + + + + + + +

БЕСЕДА о смрти као спавању

*Лазар, наш пријатељ, заспа;
него идем да га пробудим. (Јов. 11, 11)*

Господар живота назива смрт спавањем. О каква неисказана утеха за нас! О каква слатка новост за свет! Смрт телесна, дакле, не значи уништење човека него само заспалост од које може пробудити Онај који је и прву прашину пробудио у живот речју Својом.

И кад Господ викну: *Лазаре!* човек се пробуди и оживе. Господ зна име свакоме од нас. Кад је Адам знао име свакоме створењу Божјем, како не би Господ знао свакога од нас по имену! Не само да зна, него Он нас и виче по имену. О слатког и животворног гласа Јединог Човекољупца! Тај глас може од камења створити синове Божје! Како да нас не пробуди од сна греховнога!

Неки човек беше дигао камен да убије брата свога. Но у том тренутку учини му се да чу глас мајке где га зове по имену. Само чу глас мајчин – и рука му задрхта. Он испусти камен и застиде се од греха намераваога. Глас мајчин пробуди га од смрти греховне. Па кад глас мајчин спасава и буди од смрти, како ли тек глас Створитеља и Животодавца!

Кад год је Господ викнуо некога ко је био мртав само телом, сваки се пробудио и устао. Но није се сваки пробудио и устао од оних који су били умрли душом, кад их је Господ викнуо. Јер за ово пробуђење, за ово васкрсење, треба и сагласност воље умрлога. *Јуда! зар целивом издајеш?* Тако викну животворни глас, но мртвац оста мртвац, и грешник се не пробуди. *Савле, Савле, што ме гониш?* викну исти животворни глас, и успаван грехом пробуди се, и мртви оживе. Ваистину, дубљи је сан греховни од смрти, и спавач се не буди лако.

Слатки Господе, пробуди нас од сна греховног, пробуди Господе! Теби слава и хвала вавек. Амин.